

Sygn. akt V CZ 96/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa W. L.

przeciwko Zarządowi Budynków Mieszkaniowych - Towarzystwu Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Z.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 7 lutego 2018 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 31 października 2017 r., sygn. akt X Ga ../17,

uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 31 października 2017 r. na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 13 grudnia 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia powołał art. 386 § 4 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazał, że nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd Okręgowy polegało na dokonaniu przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej. Wskazał, że Sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną ocenę zebranego materiału dowodowego, które to uchybienia miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie sporu oraz art. 217 § 3 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych z zeznań świadków i przesłuchania stron.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w G. zażaleniem, w którym wniósł o jego uchylenie. Wskazał, że brak było podstaw uzasadniających uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd drugiej instancji - jak wynika z art. 386 § 4 k.p.c. - może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w trzech wypadkach: w razie stwierdzenia nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że o nierozpoznaniu istoty sprawy można mówić wówczas, gdy sąd nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, albo merytorycznych zarzutów strony, uznając bezzasadnie, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych lub procesowych unicestwiających roszczenie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

20 stycznia 2015 r., V CZ 91/14, nie publ.; z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, nie publ.; z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2015 r., I CZ 60/15, nie publ. oraz powołane w nich orzeczenia).

Ustalenia sądu pierwszej instancji wraz z możliwością ich uzupełnienia przez sąd drugiej instancji pozwalają dojść do wniosku, że sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, a także, iż wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Sąd pierwszej instancji rozważył zgłoszone przez powoda roszczenie w zakresie nienależytego wykonania umowy najmu przez pozwaną, przeprowadził w tym zakresie postępowanie dowodowe i ocenił wyniki tego postępowania. Dokonując analizy zawartej umowy najmu sąd pierwszej instancji na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego uznał roszczenie powoda za niezasadne wobec niewykazania przesłanek odpowiedzialności kontraktowej w oparciu o art. 471 k.c. Natomiast podnoszone przez powoda roszczenia o zwrot pobranego czynszu najmu i opłat eksploatacyjnych uznał za świadczenia należne. Rozpoznał więc zgłoszone roszczenia i zakwalifikował je stosownie do swojej oceny na tle dokonanych ustaleń. Jakkolwiek oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron to jednak potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego w tym zakresie w żadnym razie nie może być zakwalifikowana jako nierozpoznanie istoty sprawy w znaczeniu przyjętym w art. 386 § 4 k.p.c. Skoro Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że dokonana przez Sąd pierwszej instancji podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku nie jest zupełna, a jej kwalifikacja prawna jest wadliwa, nic nie stało na przeszkodzie, aby dokonał w orzeczeniu drugoinstancyjnym zupełnych ustaleń faktycznych i ich poprawnej kwalifikacji prawnej. O nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. można mówić tylko wtedy, gdy sąd pierwszej instancji w ogóle nie zbadał podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. Nie chodzi tu natomiast o niedokładności postępowania, polegające na tym, że sąd pierwszej instancji nie wziął pod rozwagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy lub nie rozważył wszystkich okoliczności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10, LEX nr 885041).

W przyjętym w polskim modelu apelacji (apelacja pełna), postępowanie apelacyjne stanowi kontynuację postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jego przedmiotem jest także rozpoznanie zgłoszonego w pozwie żądania, nie zaś wyłącznie kontrola zaskarżonego orzeczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Ponadto, należy podkreślić, że po zmianie art. 386 § 4 k.p.c. z dniem 1 stycznia 2000 r. nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowego dowodowego nie może stanowić podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego; może nią być - jak wynika jednoznacznie z obecnego brzmienia tego przepisu, oprócz nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy - tylko konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Z okoliczności niniejszej sprawy taka potrzeba jednak nie wynika.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

kc

jw